

Datum van inontvangstneming : 28/12/2015

Zaak C-620/15

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

23 november 2015

Verwijzende rechter:

Cour de cassation (Frankrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

6 november 2015

Verzoekster tot cassatie:

A-Rosa Flussschiff GmbH

Verweersters in cassatie:

Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales d'Alsace (URSSAF)

Sozialversicherungsanstalt des Kantons Graubunden

I Voorwerp van het geding

- 1 Het geding betreft de onderwerping aan de Franse sociale zekerheid van hotelpersoneel dat voor rekening van een in het buitenland gevestigde vennootschap werkzaam is op schepen die uitsluitend in Frankrijk varen.

II Betrokken bepalingen van Unierecht

Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Zwitserse Bondsstaat, anderzijds, over het vrije verkeer van personen, gesloten op 21 juni 1999 (PB 2002, L 114)

„BIJLAGE II

COÖRDINATIE VAN DE [SOCIALE]ZEKERHEIDSSYSTEMEN

Artikel 1

1. De overeenkomstsluitende partijen komen overeen ten aanzien van de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels onderling de communautaire besluiten toe te passen zoals vermeld in en gewijzigd bij sectie A van deze bijlage, of daarmee gelijkwaardige regels.

2. In de in sectie A van deze bijlage genoemde besluiten omvat de uitdrukking ‚lidstaat/lidstaten’ niet alleen de staten die vallen onder de desbetreffende communautaire besluiten, maar tevens Zwitserland.”

Verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de socialezekerheidsregelingen op werknemers en zelfstandigen, alsmede op hun gezinsleden, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen

„TITEL II

VASTSTELLING VAN DE TOE TE PASSEN WETGEVING

Artikel 13

Algemene regels

[...]

2. Onder voorbehoud van de artikelen 14 tot en met 17:

a) is op degene die op het grondgebied van een lidstaat werkzaamheden in loondienst uitoefent, de wetgeving van die staat van toepassing zelfs indien hij op het grondgebied van een andere lidstaat woont of indien de zetel van de onderneming of het domicilie van de werkgever waarbij hij werkzaam is, zich bevindt op het grondgebied van een andere lidstaat;

Artikel 14

Bijzondere regels voor personen in loondienst, met uitzondering van zeelieden

Ten aanzien van de toepassing van de in artikel 13, lid 2, onder a), neergelegde regel gelden de volgende uitzonderingen en bijzonderheden:

1)

a) Op degene die op het grondgebied van een lidstaat werkzaamheden in loondienst verricht voor een onderneming waaraan hij normaal verbonden is, en door deze onderneming gedetacheerd wordt op het grondgebied van een andere lidstaat ten einde aldaar voor haar rekening arbeid te verrichten, blijft de

wetgeving van eerstbedoelde lidstaat van toepassing, mits de te verwachten duur van die arbeid niet meer dan twaalf maanden bedraagt en hij niet wordt uitgezonden ter vervanging van een andere persoon wiens detachering beëindigd is.

[...]

2) Op degene die op het grondgebied van twee of meer lidstaten werkzaamheden in loondienst pleegt uit te oefenen, wordt de toepasselijke wetgeving als volgt vastgesteld:

a) op degene die behoort tot het rijdend, varend of vliegend personeel van een onderneming welke voor rekening van anderen of voor eigen rekening internationaal vervoer van personen of goederen per spoor, over de weg, door de lucht of over de binnenwateren verricht en op het grondgebied van een lidstaat haar zetel heeft, is de wetgeving van laatstbedoelde staat van toepassing. Niettemin:

i) is op degene die werkzaam is bij een filiaal of een vaste vertegenwoordiging welke die onderneming heeft op het grondgebied van een andere lidstaat dan die, op het grondgebied waarvan zij haar zetel heeft, de wetgeving van de lidstaat op het grondgebied waarvan zich dat filiaal of die vaste vertegenwoordiging bevindt, van toepassing;”

Verordening (EEG) nr. 574/72 van de raad van 21 maart 1972 tot vaststelling van de wijze van toepassing van verordening (EEG) nr. 1408/71 betreffende de toepassing van de socialezekerheidsregelingen op werknemers en zelfstandigen, alsmede op hun gezinsleden, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen

„Artikel 11

Formaliteiten bij detachering van een werknemer op grond van artikel 14, punt 1, en artikel 14 ter, punt 1, van de verordening en bij op grond van artikel 17 van de verordening gesloten overeenkomsten

1. Het orgaan dat is aangewezen door de bevoegde autoriteit van de lidstaat waarvan de wetgeving van toepassing blijft, verstrekt een bewijs waarin wordt verklaard dat de werknemer aan deze wettelijke regeling onderworpen blijft en tot welke datum dit het geval is: [...]”

Artikel 12 bis. Regels inzake personen bedoeld in artikel 14, lid 2 en lid 3, [...] die werkzaamheden in loondienst en/of anders dan in loondienst op het grondgebied van twee of meer lidstaten plegen uit te oefenen

Voor de toepassing van artikel 14, lid 2 en 3, [...] gelden de volgende regels:

1 bis: „Indien degene die overeenkomstig artikel 14, lid 2, punt a), van de verordening behoort tot het rijdend, varend of vliegend personeel van een onderneming welke internationaal vervoer verricht, onderworpen is aan de wetgeving van de lidstaat op het grondgebied waarvan zich, naar gelang van het geval, ofwel de zetel van de onderneming, ofwel het filiaal of de vaste vertegenwoordiging waar hij werkzaam is, bevindt, dan wel zijn woonplaats of de plaats waar hij in hoofdzaak werkzaam is, verstrekt het orgaan dat is aangewezen door de bevoegde autoriteit hem een bewijs waarin wordt verklaard dat hij aan de wetgeving van deze lidstaat is onderworpen.”

Besluit nr. 181 van de administratieve commissie van de Europese Gemeenschappen voor de sociale zekerheid van migrerende werknemers van 13 december 2000 betreffende de uitlegging van artikel 14, lid 1, artikel 14 bis, lid 1, en artikel 14 ter, lid 1 en lid 2, van verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad betreffende de wetgeving die van toepassing is op de gedetacheerde werknemers en zelfstandigen, die tijdelijk werken buiten de bevoegde lidstaat (PB 2001, L 329 blz. 73)

Verordening (EG) nr. 987/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 tot vaststelling van de wijze van toepassing van verordening (EG) nr. 883/2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels (voor de EER en Zwitserland relevante tekst)

„Artikel 5

Juridische waarde van in een andere lidstaat afgegeven documenten en bewijsstukken

1. De door het orgaan van een lidstaat voor de toepassing van de basisverordening en de toepassingsverordening afgegeven documenten over iemands situatie en de bewijsstukken op grond waarvan de documenten zijn afgegeven, zijn voor de organen van de andere lidstaten bindend zolang de documenten of bewijsstukken niet door de lidstaat waar zij zijn afgegeven, zijn ingetrokken of ongeldig verklaard.

2. Bij twijfel omtrent de geldigheid van het document of de juistheid van de feiten die aan de vermeldingen daarin ten grondslag liggen, verzoekt het orgaan van de lidstaat dat het document ontvangt, het orgaan van afgifte om opheldering en eventueel om intrekking van het document. Het orgaan van afgifte heroverweegt de gronden voor de afgifte van het document en, indien noodzakelijk, de intrekking van het document.

3. Overeenkomstig lid 2, wordt, bij twijfel omtrent de geldigheid van het document of ondersteunend bewijs of de juistheid van de feiten die aan de vermeldingen daarin ten grondslag liggen, voor zover dit mogelijk is, de noodzakelijke verificatie van deze informatie of dit document op verzoek van het bevoegde orgaan uitgevoerd door het orgaan van de woon- of verblijfplaats.

4. Worden de betrokken organen het niet eens, dan kan door de bevoegde autoriteiten de zaak aan de Administratieve Commissie worden voorgelegd, zulks op zijn vroegst één maand na de datum waarop het orgaan dat het document heeft ontvangen zijn verzoek heeft ingediend. De Administratieve Commissie tracht binnen zes maanden na de datum waarop de zaak aan haar is voorgelegd, een voor beide zijden aanvaardbare oplossing te vinden.”

III Feiten en procesverloop

- 2 De vennootschap A-Rosa Flussschiff GmbH, met zetel te Rostock (Duitsland) en een filiaal in Coire (Zwitserland), exploiteert onder meer twee cruiseschepen (Luna en Stella) op de Rijn en de Saône (Frankrijk) tussen Chalon-sur-Saône en Port-Saint-Louis-du-Rhône.
- 3 Bij een controle van de twee te Avignon (Frankrijk) afgemeerde schepen heeft de URSSAF, voor de periode van 1 april 2005 tot en met 30 september 2007, inzake de sociale verzekering van werknemers die hotelactiviteiten uitvoeren, onregelmatigheden vastgesteld op grond waarvan een correctie is doorgevoerd ten bedrage van 2 024 123 EUR in hoofdsom en bijkomsten uit hoofde van achterstallige sociale bijdragen voor de genoemde periode.
- 4 De vennootschap A-Rosa Flussschiff betwist de onderwerping van haar personeelsleden aan de Franse sociale zekerheid. Zij legt zogenoemde „E 101”-verklaringen over, door de bevoegde Zwitserse instelling afgegeven op 6 september 2007 (voor het jaar 2007) en op 14 mei 2012 (voor de jaren 2005 en 2006), waaruit blijkt dat de betrokken personeelsleden, zonder vermelding van de scheepsnaam, bij de Zwitserse sociale zekerheid zijn aangesloten.
- 5 Bij arrest van 12 september 2013 heeft de cour d’appel de Colmar (hof van beroep te Colmar) het beroep van de vennootschap A-Rosa Flussschiff verworpen onder verwijzing naar het territorialiteitsbeginsel dat met name is opgenomen in artikel 13, lid 2, van verordening (EEG) nr. 1408/71 op grond waarvan op de werknemer die werkzaam is op het grondgebied van een lidstaat, de wetgeving van die staat van toepassing is, zelfs indien de zetel van de onderneming waarbij hij werkzaam is zich op het grondgebied van een andere lidstaat bevindt. De cour d’appel heeft geoordeeld dat de vennootschap A-Rosa Flussschiff niet aantoonde dat zij valt onder de uitzonderingen volgens welke het haar is toegestaan zich te onttrekken aan het territorialiteitsbeginsel en de gegrondheid van de toegepaste correctie te betwisten.
- 6 Wat meer specifiek de uitzondering van artikel 14, lid 2, onder a), van verordening (EEG) nr. 1408/71 betreft, betreffende het varend personeel van een onderneming welke internationaal passagiersvervoer over de binnenwateren verricht, heeft de cour d’appel geconstateerd dat de overgelegde attesten „E 101” geen verband houden met de aan boord van de schepen Luna en Stella daadwerkelijk uitgeoefende beroepsactiviteiten, en dat de naam van deze schepen

er zelfs niet in wordt vermeld. De cour d'appel voegt er aan toe dat de vennootschap A-Rosa Flussschiff bovendien niet heeft aangetoond dat zij het betrokken personeel op de schepen Luna en Stella voor andere taken dan hotelactiviteiten heeft ingezet. Naar eigen zeggen exploiteerde zij deze twee cruiseschepen enkel in Frankrijk, op de Rijn en de Saône, van april tot en met november, en lagen zij tijdens het winterseizoen in Lyon (Frankrijk) afgemeerd. De cour d'appel heeft benadrukt dat, hoewel klanten mogelijkwijze in het buitenland waren geworven en buiten het Franse grondgebied een overeenkomst met de vennootschap A-Rosa Flussschiff hadden gesloten, het personenvervoer over water, in welke context het betrokken personeel dienst deed, uitsluitend binnen de nationale grenzen is uitgevoerd, en geen internationaal karakter heeft. De cour d'appel heeft vastgesteld dat de vennootschap A-Rosa Flussschiff zich weliswaar „E 101”-verklaringen heeft doen afgeven met het oog op artikel 14, lid 2, onder a), i), van verordening (EEG) nr. 1408/71, maar merkt op dat zij erop heeft gelet noch de uitvoeringsplaats van de arbeidsprestaties, noch de betrokken schepen te preciseren. Op die manier heeft zij zich de mogelijkheid voorbehouden om het gerecruteerde personeel te gebruiken voor internationaal vervoer, met name op de schepen die zij stelt te exploiteren op de Rijn en de Donau, en is er geen reden om te twijfelen aan de geldigheid van de in het debat overgelegde „E 101”-verklaringen. De cour d'appel heeft evenwel geoordeeld dat, waar vaststaat dat het betrokken personeel uiteindelijk was tewerkgesteld voor cruises in Frankrijk, de vennootschap die beroep instelt niet kan profiteren van het uitzonderingsstelsel voor internationaal personenvervoer.

- 7 De vennootschap A-Rosa Flussschiff heeft tegen dit arrest cassatieberoep ingesteld. Zij betoogt in wezen dat het personeel van de schepen Luna en Stella, door te werken voor een vervoersonderneming over de binnenwateren die internationaal vervoer doet, en door gekoppeld te zijn aan het Zwitserse filiaal van deze vennootschap, moet vallen onder de wetgeving van de lidstaat op wiens grondgebied zich het bijkantoor bevindt, met andere woorden Zwitserland. Zij merkt op dat een „rechterlijke instantie van de lidstaat van ontvangst niet bevoegd is de geldigheid na te gaan van een E 101-verklaring wat betreft de staving van de feiten op grond waarvan een dergelijke verklaring is afgegeven, met name het bestaan van een organische band tussen de onderneming die de werknemer detachert en de gedetacheerde werknemer” (arrest Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, punt 32). Zij stelt dat de cour d'appel de artikelen 13 en 14, lid 2, onder a), van verordening (EEG) nr. 1408/71, artikel 12 bis, leden 1, onder a), en 2, onder a) en b), van verordening nr. 574/72, besluit nr. [1]81 van de Administratieve Commissie van 13 december 2000, artikel 5 van verordening (EG) nr. 987/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009, heeft geschonden door de geldigheid ter discussie te stellen van de E 101-verklaringen wat betreft de staving van de feiten op grond waarvan zij zijn afgegeven, met name het bestaan van een organische band tussen het Zwitserse bijkantoor A-Rosa Flussschiff GmbH en het personeel van de schepen Luna et Stella.

IV Beoordeling door de Cour de cassation

- 8 Volgens artikel 13, lid 2, onder a), van verordening (EEG) nr. 1408/71, die op grond van de op 21 juni 1999 afgesloten overeenkomst toepasselijk is op de Zwitserse confederatie, is op degene die op het grondgebied van een lidstaat werkzaamheden in loondienst uitoefent, de wetgeving van die lidstaat van toepassing zelfs indien de zetel van de onderneming waarbij hij werkzaam is, zich bevindt op het grondgebied van een andere lidstaat.
- 9 Artikel 14 van dezelfde verordening bepaalt afwijkingen van dit beginsel, met name voor personeel dat is gedetacheerd (lid 1), en voor varend personeel van een onderneming die internationaal vervoer van personen over de binnenwateren verricht (lid 2, onder a)).
- 10 Volgens artikel 11, lid 1, van verordening (EG) nr. 574/72 verstrekt het orgaan dat is aangewezen door de bevoegde autoriteit van de lidstaat waarvan de wetgeving van toepassing blijft, op verzoek van de werknemer of zijn werkgever in de gevallen voorzien in artikel 14, lid 1, van verordening nr. 1408/71, een bewijs (E 101-verklaring genoemd) waarin wordt verklaard dat de werknemer hieraan onderworpen blijft en tot welke datum dit het geval is.
- 11 Artikel 12 bis, [punt] 1 bis, van verordening nr. 574/72 bepaalt dat, indien degene die overeenkomstig artikel 14, lid 2, onder a), van verordening nr. 1408/71 behoort tot het rijdend, varend of vliegend personeel van een onderneming welke internationaal vervoer verricht, onderworpen is aan de wetgeving van de lidstaat op het grondgebied waarvan zich, naar gelang van het geval, ofwel de zetel van de onderneming, ofwel het filiaal of de vaste vertegenwoordiging waar hij werkzaam is, bevindt, dan wel zijn woonplaats of de plaats waar hij in hoofdzaak werkzaam is, het orgaan dat is aangewezen door de bevoegde autoriteit hem een bewijs verstrekt waarin wordt verklaard dat hij aan de wetgeving van deze lidstaat is onderworpen.
- 12 Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie (arresten FTS, C-202/97, EU:C:2000:75; Banks e.a., C-178/97, EU:C:2000:169, en Herbosch Kiere, EU:C:2006:69) blijkt dat de E 101-verklaring zolang zij niet is ingetrokken of ongeldig verklaard door de autoriteiten van de lidstaat van afgifte, waarbij de verklaring het bewijs vormt van de toepassing van de wetgeving van deze laatste op de werknemer evenals op de werkgever, het bevoegde orgaan en de rechterlijke instanties van de lidstaat waarin de werknemer zijn activiteit uitoefent, bindt.
- 13 De cour d'appel de Colmar heeft vastgesteld dat, hoewel de vennootschap zich heeft beroepen op de E 101-verklaringen die op grond van de bepalingen van artikel 14, lid 2, onder a), door het door de bevoegde autoriteit van de Zwitserse confederatie aangewezen orgaan zijn afgegeven, de werknemers waarvan de verloning het voorwerp uitmaakt van de betwiste correctie hun activiteit slechts op het Franse grondgebied uitoefenden.

- 14 De beslechting van het geding hangt bijgevolg af van de vraag of aan de afgifte van een E 101-verklaring door de bevoegde instelling van een andere lidstaat gevolgen verbonden zijn die de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie meestal daaraan verbindt wanneer de voorwaarden waaronder de werknemer zijn activiteiten verricht op het grondgebied van een lidstaat duidelijk niet binnen het materieel toepassingsgebied van de uitzonderingsregelingen van artikel 14 van verordening nr. 1408/71 vallen. Deze vraag rijst thans in een groot aantal gedingen wegens de internationalisering van de ondernemingsactiviteit en de toepassing van fiscale en sociale optimalisatiestrategieën die afbreuk kunnen doen aan de beginselen van het vrije verkeer van werknemers, de vrijheid van dienstverrichting, en het bestaan van daadwerkelijke en onvervalste mededinging op de interne markt.

V Prejudiciële vraag

- 15 De Cour de cassation heeft in plenaire zitting besloten het Hof van Justitie van de Europese Unie om een prejudiciële beslissing te verzoeken over de volgende vraag:

„Geldt het gevolg verbonden aan de E 101-verklaring die, door de instelling aangewezen door de overheid van de lidstaat wiens socialezekerheidswetgeving van toepassing blijft op de situatie van de werknemer, is afgegeven overeenkomstig de artikelen 11, lid 1, en 12bis, [punt] 1bis, van verordening (EEG) nr. 574/72 van 21 maart 1972 tot vaststelling van de wijze van toepassing van verordening (EEG) nr. 1408/71 betreffende de toepassing van de socialezekerheidsregelingen op werknemers en zelfstandigen, alsmede op hun gezinsleden, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen, ook voor de instellingen en autoriteiten van de ontvangende lidstaat en voor de rechterlijke instanties van bedoelde lidstaat, wanneer wordt vastgesteld dat de omstandigheden waarin de werknemer zijn activiteiten verricht kennelijk niet binnen de materiële werkingssfeer van de uitzonderingsbepalingen van artikel 14, leden 1 en 2, van verordening nr. 1408/71 vallen?”